A KÖNYVTÁRI INTÉZET KÉPZÉSI TEVÉKENYSÉGE (2017–2019)

A Könyvtári Intézet jogszabályokban rögzített alapfeladatai között szerepel a könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése, szakképzési és továbbképzési tanfolyamok engedélyeztetése, szervezése és a vizsgaszervezés. E feladatok ellátását az Oktatási és Humánerőforrás-fejlesztési Osztály biztosítja. Két évvel ezelőtt teljesen megújult képzéseink helyszíne: mind a hagyományos, mind a számítógépes oktatóterembe modern bútorzat és technikai felszerelés került, a befogadóképesség 30-30 főre bővült.

Az Országos Képzési Jegyzéken szereplő szakképesítések közül az iskolarendszeren kívüli segédkönyvtáros-képzést valósítjuk meg: 2008 óta szervezünk tanfolyamokat, 2014 októbere óta e szakképzésre vonatkozóan az új felnőttképzési törvény alapján kiadott engedéllyel is rendelkezünk. A mind a Magyar, mind az Európai Képesítési Keretrendszerben elismert képzés szintje felső középfokú: a képesítés nem felsőoktatás jellegű posztszekundér, közvetlenül a munkaerőpiacra történő belépést biztosító végzettséget ad; a munkaügyi jogszabályok szerint E kategóriájú könyvtári szakmai munkakör betöltését teszi lehetővé; már megszerzett, más szakirányú felsőfokú végzettség mellett a jelenleg érvényes jogszabályok szerint könyvtáros felsőfokú szakirányú végzettséget biztosít. 450 órás, gyakorlatorientált képzésünkön (az elméleti képzési idő aránya 33%, a 100 órányi könyvtári szakmai gyakorlatot is tartalmazó gyakorlati képzési idő aránya pedig 67%) a 2017/2018-as tanévben 27, a 2018/2019-es tanévben 25 tanfolyami résztvevő végzett sikeresen, 2019 őszén 30 résztvevővel elkezdődött az újabb tanév, 2020 júliusára tervezett vizsgákkal.

A Könyvtári Intézet számára jogszabály írja elő a könyvtárosképzőhelyek tevékenységének koordinálását, így napjainkra szorosan együttműködünk azokkal a könyvtárakkal, amelyek felvállalták a képzés engedélyeztetését és megszervezését – ezek között ott van a BMGE OMIKK (Budapesti Műszaki Gazdaságtudományi Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár), a győri, a szegedi, a miskolci és a nyíregyházi megyei hatókörű városi könyvtár. Az együttműködés keretei között konszenzussal fogadjuk el a képzés körülményeire vonatkozó elemeket (képzési díj, modulzáró vizsgák tartalma stb.), és 2018 decemberében közösen határoztuk el és hajtottuk végre az eddig is egységesen használt képzési program módosítását, a képzés tartalmát a könyvtári terület új elvárásaihoz igazítva: könyvtárpedagógiai alapismeretekkel, a GDPR szerinti új adatvédelmi előírások bemutatásával és olvasásfejlesztési kompetenciák megszerzésének lehetőségével egészítettük ki a tananyagot.

Vizsgaszervezési tevékenységünk országos jogosultságú: a felsorolt partnereinknél folyó segédkönyvtáros tanfolyamok esetében osztályunk bonyolítja le a képzés befejezését jelentő komplex vizsgákat. 2017-ben 122, 2018-ban 149, 2019-ben 139 sikeres vizsgázó kapott összesen segédkönyvtáros OKJ-s bizonyítványt. Az OKJ-s rendszer komoly jogszabályi változások előtt áll, kíváncsian várjuk az ebből következő új feladatokat – bízunk benne, hogy a segédkönyvtáros szakképesítés megmaradhat a rendszerben, hiszen napjainkban erőteljes munkáltatói igény van a képzést elvégzők azonnali alkalmazására.

A 2017-es év végén módosult a továbbképzés irányadó jogszabályi köre, tevékenységünket e változások erőteljesen befolyásolják. A továbbképzési kínálat megújítását és a továbbképző tanfolyamokon való részvétel ingyenességét az utóbbi három évben minisztériumi támogatás

biztosította. A könyvtáros kollégák képzési igényeire vonatkozóan mind 2017-ben, mind 2018-ban felmérést végeztünk, amelyek során nemcsak a már engedéllyel rendelkező képzéseken való részvételi szándékra kérdeztünk rá, hanem felmértük azt is, hogy milyen formában (kontakt, blended, online) és milyen helyszíneken (budapesti vagy vidéki megyei könyvtárak) tanulnának szívesen a könyvtárosok. A felmérésekben arra vonatkozó kérdés is szerepelt, hogy milyen új témák ismereteit sajátítanák el szívesen a kollégák. A javaslatok alapján a következő témájú továbbképzések engedélyeztetésére került sor az elmúlt két év során: coaching szemlélet (30 óra), elektronikus tananyagfejlesztés (60 óra, blended), a GDPR szabályainak megfelelő adatkezelés (30 óra), teljesítménymérés és digitális kompetenciák (60 óra), webarchiválás (30 óra), a fogyatékossággal élők könyvtári ellátása (60 óra), gyermekkönyvtári ismeretek (60 óra), konstruktív konfliktuskezelés (30 óra), szakirodalmi, tudománymetriai és statisztikai adatbázis-használat (45 óra), műszaki és természettudományos szaktájékoztatás (45 óra), olvasásfejlesztés (60 óra), a zeneirodalom csúcspontjai (30 óra). A 2019-es év újabb lehetőségeket biztosított számunkra a tervezésre: az év végéig elkészül három 30 órás (könyvtárpedagógia, a könyvtár társadalmi szerepe, muzeális könyvtári dokumentumok), egy 45 órás (makerspace) képzés programja, és megújul két 60 órás programunk (angol szaknyelvi ismeretek, általános és szaktájékoztatás). Az ingyenes részvételi lehetőség az előző évekhez képest nagymértékben megnövelte a továbbképzéseket elvégzők számát: 2017-ben 356, 2018-ban 617, 2019-ben 621 tanfolyami résztvevő kapott tanúsítványt.

Képzéseink határon túli partnereink számára is nyitottak: felkért oktatóink a Kárpát-medencei Magyar Könyvtárosok Továbbképzési Hálózatának keretében a korábban is felkeresett helyszínek (Beregszász, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Pélmonostor, Lendva, Zenta) mellett újonnan kialakított kapcsolataink segítségével újabb könyvtárakban (Nagyszőlős, Téglás, Nagykároly, Muzsla, Gúta, Komárom, Szőgyén, Galánta, Kassa) tartottak nagy érdeklődésre számot tartó tanfolyamokat – a 2017/2018-as tanévben 256, a 2018/2019-es tanévben pedig 255 kolléga számára. A 2019/2020-as tanév őszére vonatkozóan képzési palettánk a Felvidéken egy újabb helyszínnel (Nagykapos), Erdélyben egy újabb befogadó partnerrel (Kovászna megyei Csutak Vilmos Pedagógusok Háza, Sepsiszentgyörgy) és két újabb témával (Élmény-könyvtár, Ugródeszka a könyvtár!) bővült.

Hangodi Ágnes
hangodi.agnes.at.oszk.hu